

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1958 - 1959

Α'. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1958

Τὸ ἔργον τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου διεξήχθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1958 μὲ ἀνεπαρκῆς εἰς ἀριθμὸν προσωπικόν, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη, τῶν συντακτῶν Δημ. Πετροπούλου, Μαρίας Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, Δημ. Λουκάτου καὶ Δημ. Οἰκονομίδου, τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη καὶ τῶν γραφῶν Γρηγ. Δημητροπούλου καὶ Ἑλενθερίας Δήμου Παπαδοπούλου.

Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τούτου ὁ συντάκτης Δημ. Οἰκονομίδης ἔχει ἀποσπασθῇ ἀπὸ τῆς 20ῆς Μαρτίου εἰς τὴν Κεντρικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν βιβλίων ὑπὸ τοῦ βιβλιονόμου αὐτῆς, ἡ δὲ συντ. Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, ἐπαλοῦσα παραίτησιν, ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου.

Α'. 1. Ἡ *συλλογὴ λαογραφικῆς ὕλης* τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη δι' 22 νέων συλλογῶν (βλ. εἰσαγ. 2259 - 2268, 2270 - 2281) ἐκ σελ. 4137. Ἐκ τούτων 4 (ἐκ σελ. 1846) προσέρχονται ἐκ λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου, ἥτοι τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη ἐπὶ 15θήμερον εἰς τὴν Λέρον (βλ. ἄνωτ., σ. 249 - 258), τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου ἐπὶ 15θήμερον εἰς Μεγανήσι Λευκάδος (βλ. ἄνωτ., σ. 258 - 269), τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς Παγκείου Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ ἓνα μῆνα εἰς Σουλιοτοχώρια Ἡλείου (βλ. ἄνωτ., σ. 270 - 277) καὶ τοῦ μουσικοῦ Σπυρ. Περιστέρη ἐπὶ ἓνα μῆνα εἰς Κῶ καὶ Ρόδον (βλ. ἄνωτ., σ. 278 - 286). Αἱ ὑπόλοιποι συλλογαὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ δημοδιδασκάλων, καθηγητῶν, φοιτητῶν κλπ. (βλ. ἄνωτ., σ. 342 - 344).

Τῶν ἐπιστημονικῶν πορισμάτων τοῦ προσωπικοῦ, ὡς ἄνω, τοῦ Ἀρχείου ἐκ τῶν λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν ἀποστολῶν του κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἐγένετο δημοσίᾳ ἀνακοίνωσις ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ τὴν 19ην Μαρτίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

2. Ἡ *ἀποδελτιώσεις* ὑπὸ τῶν γραφῶν λαογραφικῆς ὕλης ἐκ χειρογράφων συλλογῶν καὶ ἐντύπων πρὸς ἀρχειακὴν ἔπειτα κατάταξιν περιωρίσθη ἰδίᾳ εἰς ἔξομα καὶ παροιμίας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν οἰκείων ἀρχείων. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν ἐν συνόλῳ: ἔξομα 2873, δίστιχα 2006, αἰνίγματα 240, παροιμίαι 645, ἐπῳδαὶ 17, παραμύθια 16, παιδιὰ 74, ἀνέκδοτα 3 καὶ ἄλλη ποικίλη ὕλη

εις 197 δελτία, ειδικώτερον δὲ ὑπὸ τοῦ συντ. Δ. Λουκάτου 4206 παροιμίας καὶ γνωμικά.

3. Εἰς τὴν *ἀρχαιοκὴν κατάταξιν* λαογραφικῆς ὕλης μετὰ σχετικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῆς εἰργάσθησαν: α) οἱ συντ. Δημ. Πετρόπουλος καὶ Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου εἰς τὸ ἀρχεῖον δημῶδων ᾠσμάτων κατατάξαντες καὶ τοποθετήσαντες εἰς αὐτὸ 1333 ᾠσματα (ὁ πρῶτος 1323 καὶ ἡ δευτέρα 10) καὶ β) ὁ συντ. Δημ. Λουκάτος εἰς τὸ τμήμα τῶν παροιμιῶν. Οὗτος κατέταξε κατὰ λῆμμα 2474 παροιμίας καὶ γνωμικά, ἐτοποθέτησε δὲ εἰς τὸ ἀρχεῖον 6520 κατατεταγμένα δελτία τῆς ὕλης ταύτης.

4. *Δημοσιεύματα.* α) Εἰς τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν *Ἐκλογῆς δημῶδων ᾠσμάτων* ἡσχολήθησαν: ὁ συντ. Δημ. Πετρόπουλος, ὅστις προέβη εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς σχετικῆς ἐργασίας του ἐπὶ τῶν κλέφτικων τραγουδιῶν καὶ τὴν σύνταξιν εἰς αὐτὰ εἰσαγωγικῶν σημειωμάτων, καὶ ἡ συντ. Μαρία Ἰωαννίδου Μπαρμπαρίγου, ἐπεξεργασθεῖσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 19 ᾠσματα (παραλογὰς καὶ ἐπύλλια), πρὸς δὲ καὶ ὁ διευθυντὴς Γ. Κ. Σπυριδάκης, ὅστις ἐμελέτησε πρὸς τοῦτο 12 ἀκριτικὰ ᾠσματα. β) Συνέκρινε καὶ ἤχθη εἰς πέρας ἡ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ τῆς συντ. Δημ. Οἰκονομίδου ἀρτισμένη ἀπὸ τοῦ 1957 (βλ. Ἐπετ. Λαογρ. Αρχ., τ. Θ' - Ι' (1956 - 57), σ. 430) σύνταξις τῆς βιβλιογραφίας τῶν λαογραφικῶν δημοσιευμάτων κατὰ τὴν περίοδον 1921 - 1938. Ἡ βιβλιογραφία αὕτη θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸν τόμον Θ' - Ι' (1955 - 1957) τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου. γ) Ἐρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου, τόμ. Θ' - Ι' (1955 - 1957) ἐκτυπωθέντων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 15 τυπογραφικῶν φύλλων.

Β'. 1. *Εἰσαγωγή μουσικῆς ὁλης.* Ἡ Ἐθνικὴ Μουσικὴ Συλλογὴ τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη διὰ 655 ἠχογραφήσεων ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου μελωδιῶν ᾠσμάτων καὶ μουσικῆς λαϊκῶν χορῶν. Ἐκ τούτων 235 προέρχονται ἐκ Ρόδου καὶ Κῶ ἐκ συλλογῆς, ὡς ἄνω, ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστεύη· 230 ἐκ Σουλιωτοχωρίων Ἡλείου ἐκ συλλογῆς, ὡς ἄνωτέρω, ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου· 99 ἐκ τῆς περιοχῆς Σιατίστης ἐκ μουσικῆς συλλογῆς ἠχογραφημένης ὑπὸ τοῦ Δήμου Σιατίστης· 10 ἐκ Καρπάθου ἐξ ἠχογραφήσεως ὑπὸ τοῦ ἐκείθεν καταγομένου ἱατροῦ Γ. Γεωργίου. Ἡ ἠχογράφησις τῶν ὑπολοίπων 80 μελωδιῶν ᾠσμάτων καὶ μουσικῆς χορῶν ἐγένετο ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ ἐκ τραγουδιστῶν καὶ ὀργανοπαικτῶν καταγομένων ἐξ Ἀστυπалаίας (ᾠσμ. 5), Ψερίμου Δωδεκανήσου (ᾠσμ. 10), Κύνου (ᾠσμ. 21), ἐπαρχ. Σελίνου Κρήτης (ᾠσμ. 25). Τέλος ἐν ᾠσμα ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Παλέρμου τῆς Σικελίας, σφζόμενον ἐκεῖ ἐκ τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἀποίκων κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα, ἠχογραφήθη ἐν τῷ Λαογραφικῷ

Ἀρχεῖφ, ἐκτελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Giuseppe Schiro, καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παδοῦσης.

Ἡ Μουσικὴ Συλλογὴ ἐπλουτίσθη ἔτι α) διὰ 70 λαϊκῶν ᾠμάτων, ἰδίᾳ θρησκευτικῶν καὶ τῆς Συναγωγῆς ἐκ τῶν ἰσραηλιτικῶν παροικιῶν εἰς Ἰωάννινα καὶ Κέρκυραν, παρασκευασθέντος μουσικοῦ ἀντιγράφου ἐκ τούτων ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου ἐκ τῆς συλλογῆς τούτων ὑπὸ τοῦ ἰσραηλινοῦ μουσικολόγου Leo Levy, ὅστις λίαν φιλοφρόνως παρεχώρησεν εἰς ἡμᾶς τὴν ὕλην αὐτήν καὶ β) διὰ 18 ἐκκλησιαστικῶν μελῶν, ἐκτελεσθέντων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρανασὸς» τὴν 23ην Νοεμβρίου ὑπὸ χορωδίας τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

2. Τῆς ὡς ἄνω συγκομιθείσης μουσικῆς ὕλης οἱ τίτλοι (πλὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς) κατεγράφησαν εἰς τὸ Βιβλίον εἰσαγωγῆς μουσικῆς ὕλης, συνεχίσθη δὲ καὶ ἡ καταγραφή τῆς μουσικῆς ᾠμάτων καὶ χορῶν ἐκ τῶν ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀκουστικὴν γραφήν. Οὕτως ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη κατεγράφησαν 153 ᾠμάτια, ἀπεδελτιώθησαν δὲ 84 ἐξ ἐντύπων δι' ἀποκοπῆς τῶν φύλλων.

Γ'. Μουσικὰ συλλογὴ. Εἰς τὴν ἀκρίβειαν ἀντικείμενων τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ εἰσῆχθησαν 33 νέα ἀντικείμενα. Ἐκ τούτων 23 ἀντικείμενα προέρχονται ἐκ τῶν περιφερειῶν : Ἀττικῆς (ἀντικ. 1, δωρ. κ. Β. Σφυρόερα), Κῶ (ἀντικ. 1, δωρ. κ. Ἀν. Καραναστάση), Νάξου (ἀντικ. 12, δωρεὰ κυρίας Διαλεχτῆς Ζευγώλῃ Γλέζου), Μεταξάδων Διδυμοτείχου (γυναικεῖα ἐνδυμασία· δωρεὰ κυρίας Διαλεχτῆς Ζευγώλῃ Γλέζου), Σηλυβρίας καὶ Καστανιῶν Ἀνατολ. Θράκης (ἀντικ. 2, δωρεὰ κ. Μιλτιάδου Σταμούλη καὶ κυρίας Ἑλπινίκης Σταμούλη Σαραντῆ), Ἡπείρου (ἀντικ. 3, δωρεὰ κυρίας Ἑλευθερίας Δήμου Παπαδοπούλου), Ἡπείρου (ἀντικ. 10 ἐξ ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας διὰ τοῦ συντ. Δ. Οἰκονομίδου), Μεγαρησίου Λευκάδος (ἀντικ. 1, δωρ. Δημ. Λουκάτου).

Δ'. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ἀρχείου εἰσῆχθησαν 92 τόμοι καὶ τεύχη αὐτοτελῶν ἔργων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων (ἀριθμ. εἰσαγ. 2782-2883). Ἐκ τούτων 18 προέρχονται ἐξ ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, 11 ἐξ ἀγορᾶς, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ δωρεῶν α') τῶν ὑπηρεσιῶν : Παντείου Ἀνωτ. Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος, τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, β) τῶν : Ξ. Ἀκογλου 1, Γ. Ἀρβανιτίδου 1, S. Baud-Bovy 2, Δ. Βεζανῆ 1, Δ. Βογάζλη 1, Ἰ. Βογιατζίδου 1, Ν. Δρανδάκη 1, Μ. Gimbutas 1, Ἀ. Ζώη 1, Γ. Ζώρα 1, Γ. Καββαδίου 1, Ἀ. Καρανικόλα 1, Ἀ. Καλλιάρβα 1, Ἰ. Κασιμάτη 1, Δ. Κισκύρα 1, Ντ. Κονόμου 1, Ἰ. Κου-

κουλὲ 1, R. Kriss 1, Ἀ. Κωστάκη 1, Δ. Λουκάτου 1, Κ. Μακρῇ 1, Μ. Μανούσακα 3, Γ. Μέγα 2, Κ. Μερεντίτου 1, Εὐ. Μπόγκα 1, Δ. Οἰκονομίδου 2, Ν. Παπᾶ 1, Ἰ. Πετρῇ 1, Δ. Πετροπούλου 4, R. Pinon 1, Χ. Πυλαρινοῦ 1, Κ. Ρωμαίου 1, Δ. Σαλαμάγκα 2, Ἑλπ. Σταμούλη Σαραντῇ 1, Γ. Σπυριδάκη 1, Μ. Στασινοπούλου 1, Φ. Τζωρτζάκη 1, Δ. Τσίριμπα 1, Β. Φόρη 1, Ἀγγ. Χατζημιχάλη 1, Ἑμμ. Ψαρρά 1.

Ε'. Τῶν συλλογῶν λαογραφικῆς ὕλης καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀρχείου ἔκαμαν χρῆσιν ἡμέτεροι καὶ ξένοι εἰδικοί ἐπιστήμονες (λαογράφοι καὶ μουσικοὶ) ἢ ἐβοηθήθησαν οὗτοι εἰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας αὐτῶν. Μεταξὺ τούτων ἡ ἀμερικανὶς μουσικολόγος Barbara Krader, ἐλθοῦσα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θέρους πρὸς ἐκτέλεσιν μουσικολογικῆς ἀποστολῆς, ἐβοηθήθη ὑπὸ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου εἰς τὸ ἔργον της τοῦτο α) εἰς Ἡπειρον ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ἐν λαογραφικῇ καὶ μουσικῇ ἀποστολῇ εὐρισκομένου συντ. Δημ. Οἰκονομίδου καὶ β) εἰς Ρόδον ὑπὸ τοῦ ἐπίσης πρὸς πελοπόννησον μουσικῆς ὕλης διατρίβοντος εἰς τὴν νῆσον μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη. Συνεχίσθη δ' εἴτα παρεχομένη εἰς αὐτὴν βοήθεια διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς λαογραφικῆς ὕλης αὐτῆς μουσικῆς ὕλης.

Ἐκ τῆς ὕλης αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐφίλοσεν ἡ εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον ὁ ἑλληνοαμερικανὸς, ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας παρεχόμενος, σπουδαστὴς τῆς μουσικολογίας κ. Σωτήριος Τσιάνης (Santi Tsianis) πρὸς παρασκευὴν ἐν τῷ Λαογραφ. Ἀρχείῳ ἑναισίμου διατριβῆς ἐπὶ θεμάτων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς δημώδους μουσικῆς. Τέλος εἰς τὸν Ὁλλανδὸν συγγραφέα κ. Willem Enzinck ἐχορηγήθησαν ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου αἱ μελωδίαί 10 δημῶδων ᾠσμάτων, ἀπεστάλησαν δ' ἔτι εἰς τὴν ἐν Lusaka τῆς Ρωδεσίας Friends Association λαογραφικὰ κείμενα (παραμῦθια, δημῶδη ᾠσματα καὶ παροιμίαι) ὥς καὶ εἰς καθηγητὴν εἰς Ἰνδιάναν ἀριθμὸς παραμυθίων διὰ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Ἀ. Μέγα.

Σ'. Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια. Εἰς Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια ἀντεπροσωπεύθη τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον: 1) διὰ τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς τὸ 11ον ἐν Μονάχῳ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Βυζαντινολόγων ἀπὸ τῆς 15 - 20 Σεπτεμβρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ προέβη οὗτος εἰς ἀνακοίνωσιν μελέτης του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἄλωσις τοῦ Ἀμορίου τῷ 838 καὶ τὸ δημῶδες ᾠσμα τοῦ Κάστρου τῆς Ὠριᾶς»¹, ἔλαβε δ' ἔτι ἐνεργὸν μέρος, πλὴν ἄλλων, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος: Ζητήματα περὶ τὸ ἔπος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα (παράδοσις τοῦ ἔπους, ἀρχικὴ σύνθεσις αὐτοῦ, χρονολογικὴ τοποθέτησις τῶν κειμένων αὐτοῦ καὶ σχέσις

¹ Βλ. Akten des XI Internationalen Byzantinisten - Kongresses 1958. München 1960, σ. 581 - 585.

αὐτῶν πρὸς τὰ δημώδη ἀκριτικὰ ἄσματα), με παρατηρήσεις αὐτοῦ περὶ σχέσεως τοῦ δημώδους ἄσματος: «Ὁ ὕπνος τοῦ ἀγούρου καὶ ἡ λυγερή» πρὸς τὸ ἔπος¹).

2) Ὁ συντ. Δημ. Λουκάτος μετέβη κατ' Αὐγούστον εἰς τὴν Λιέγην τοῦ Βελγίου, ὅπου ἔλαβε μέρος εἰς τὸ ἐκεῖ συνελθὸν ἀπὸ τῆς 15 - 20 Αὐγούστου Διεθνὲς Συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ Μικροθεάτρου (Congrès International de la Marionnette Traditionnelle), ὁργανωθὲν ὑπὸ τῆς Commission Folklorique de l'année Liegeoise. Οὗτος προέβη καὶ εἰς ἀνακοίνωσιν με θέμα «Στοιχεῖα τῶν ἑλληνικῶν παραδόσεων καὶ τοῦ λαϊκοῦ βίου εἰς τὰς θεατρικὰς παρασιτίσεις τοῦ Καραγκιόζη» (La tradition et la vie populaire grecques dans les représentations de Karaghiozis). Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Πρακτικὰ τοῦ ἐν λόγῳ συνεδρίου, τὰ ἐκδοθέντα ὑπὸ τὸν τίτλον: «Quand les Marionnettes du Monde se donnent la main» (Liège, Commission du Folklore de la Saison Liègeoise 1958) σ. 232 - 244. Κατὰ δὲ τὰς ἐν τέλει τοῦ Συνεδρίου ληφθείσας ἀποφάσεις ὁ Δημ. Λουκάτος ἐπὶ τῇ ἐπιτροπῇ ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἰδρυθέντος Διεθνoῦς Κέντρου Μελέτης τοῦ παραδοσιακοῦ Μικροθεάτρου (ἐν Λυὼν τῆς Γαλλίας) ὑπὸ τὸν βραχυγραφικὸν τίτλον: C.I.P.E.M.A.T.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1958.

Ὁ Διευθυντής

Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Β' ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1959

Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰργάσθη διὰ τοῦ αὐτοῦ, ὥς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, περιωρισμένου εἰς ἀριθμὸν προσωπικοῦ, ἥτοι τοῦ διευθυντοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη, τῶν συντακτῶν Δημ. Πετροπούλου, Δημ. Λουκάτου καὶ Δημ. Οἰκονομίδου, τοῦ μουσ. Σπυρ. Περιστέρη καὶ τῶν γραφέων Γρηγ. Δημητρουπόλου καὶ Ἐλευθερίας Δήμου Παπαδοπούλου. Ὁ συντ. Δημ. Οἰκονομίδης, ληξάσης τῆς ἀποσπασέως του εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου.

Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ἐνισχύθη ἔτι τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον διὰ 3 ἐπὶ συμβάσει ὑπαλλήλων, ἥτοι τοῦ φιλολόγου Στεφάνου Ἡμέλλου, τοῦ μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση καὶ τῆς γραφέως Εὐφροσύνης Καλαβρουζιώτου.

Α'. 1. Εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰσῆχθησαν 32 χειρόγραφοι συλλογαὶ λαογραφικῆς ὕλης ἐκ σελίδων 3791. Ἐκ τούτων 6 προέρχονται ἐκ τῶν λαογραφικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ, 16 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, αἱ δὲ

¹ Βλ. καὶ Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 33 (1958) σ. 502.

υπόλοιποι 10 υπό άλλων προσώπων ενδιαφερομένων δια τὸν λαϊκὸν ἐκ παραδόσεως πολιτισμὸν (βλ. ἄνωτ., σ. 344-346).

Λαογραφικαὶ ἀποστολαὶ τοῦ προσωπικοῦ πρὸς συλλογὴν, ὡς ἄνω, λαογραφικῆς ὕλης ἐγένοντο: α) τοῦ διευθυντοῦ Γεωργ. Κ. Σπυριδάκη εἰς Μήλον ἀπὸ τῆς 31 Αὐγ. - 14 Σεπτεμβρίου (βλ. ἄνωτ., σ. 287 - 294)· β) τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου εἰς Δυτ. Θεσσαλίαν (περιοχὴν Καρδίτσης) ἀπὸ τῆς 7 - 27 Ἰουλίου (βλ. ἄνωτ., σ. 295 - 312)· γ) τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου εἰς χωρία τῆς πρῶν ἐπαρχίας Μαλακασίου τῆς Ἡπείρου ἀπὸ τῆς 14 Ἰουλ. - 12 Αὐγ. (βλ. ἄνωτ., σ. 313 - 320)· τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη εἰς Εὐρυτανίαν ἀπὸ τῆς 7 Ἰουλ. - 6 Αὐγ. (βλ. ἄνωτ., σ. 321 - 327)· ε) τοῦ ἐπὶ συμβάσει συντ. Στεφ. Ἡμέλλου εἰς Νάξον ἀπὸ τῆς 21 Ἰουλ. - 6 Σεπτ. (βλ. ἄνωτ. σ. 328 - 333)· στ) τοῦ ἐπὶ συμβάσει μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση εἰς Χαλκιδικὴν ἀπὸ 6 Αὐγ. - 9 Σεπτ. (βλ. ἄνωτ., σ. 333 - 341).

Τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα τοῦ προσωπικοῦ ἐκ τῶν ἀποστολῶν του κατὰ τὸ ἔτος 1958 ἀνεκοίνωσε δημοσίᾳ ὁ Διευθυντὴς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31ην Μαρτίου.

2. **Μουσικῆς ὕλης**, ἥτοι μελωδιῶν, δημοδῶν, ᾠμάτων καὶ μουσικῆς λαϊκῶν χορῶν ἐγένοντο 1449 ἡχογραφήσεις ἐπὶ τανύων μαγνητοφώνων κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἀποστολὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ Εἰδικῶς ἡχογραφήθησαν ᾄσματα καὶ χοροὶ: α) ἐκ Μήλου 15 ὑπὸ Γ. Σπυριδάκη· β) ἐκ Θεσσαλίας 40 ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Λουκάτου· γ) ἐκ Ἡπείρου (περιοχὴ πρῶν ἐπαρχίας Μαλακασίου) 114 ὑπὸ τοῦ συντ. Δημ. Οἰκονομίδου· δ) ἐκ Εὐρυτανίας 320 ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστέρη καὶ ε) ἐκ Χαλκιδικῆς 412 ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σταύρου Καρακάση. Ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ ἡχογραφήθησαν 5 μοιρολόγια ἐκ Μάνης, 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ ἐκ Ρούμελης (ἐκτέλεσις μουσικοῦ συγκροτήματος Βασ. Σαλέα), 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ ἐκ Ἡπείρου (ἐκτέλεσις ὑπὸ Μ. Μπατζῆ), 31 ᾄσματα ἐκ Δυτ. Κρήτης (ἐκτέλεσις Ἀντ. Τρακάκη), 10 ᾄσματα καὶ χοροὶ τῆς περιφερείας Σητείας Κρήτης (ἐκτέλεσις Κου καὶ Κας Μιχ. Λαγουδάκη ἐν Νέα Σμύρνη) καὶ 10 ᾄσματα ἐκ Κύπρου (ἐκτέλεσις Χ. Χατζηνικόλα). Πρὸς τούτοις παρεχωρήθησαν εἰς τὸ Λαογραφικὸν ἀρχεῖον ὑπὸ τοῦ λατροῦ Γ. Γεωργίου 50 ἡχογραφήσεις δημοδῶν μουσικῆς τῆς Καρπάθου καὶ ὑπὸ τοῦ ἐργαζομένου μουσικολογικῶς ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ ἑλληνοαμερικανοῦ Σωτ. Τσιάνη 422 ἡχογραφήσεις ἐκ Κύθινου, Ὀρχομενοῦ, Ἀρχαδίας καὶ Μακεδονίας (ἐκ τῆς τελετῆς τῶν Ἀναστεναρίων).

Β'. 1. **Ἡ ἀποδελτίωσις** λαογραφικῆς ὕλης ὑπὸ τῶν γραφῶν περιέλαβε κυρίως συλλογὰς παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν ἐκ περιοχῶν αἱ ὁποῖαι δὲν ἀντεπροσωπεύοντο ἐπαρκῶς εἰς τὸ οἰκεῖον ἀρχεῖον, πρὸς τὸν σκοπὸν οὕτω τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ

πρὸς παρασκευὴν καὶ εἶτα πρὸς ἔκδοσιν Ἀνθολογίου παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν ἐν συνόλῳ παροιμιαὶ καὶ γνωμικά 23.143 ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἔτι ὕλη: ἄσματα 1539, δίστιχα 1659, παραδόσεις 1242, παραμύθια, μῦθοι καὶ ἀνέκδοτα 99, αἰνίγματα 369, ἐπῶδα 152, παιδιαὶ 29, καὶ ἄλλαι εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ (ἔθιμα λαϊκῆς λατρείας, δεισιδαίμονες δοξασαί, μαγεία, λαϊκὴ λατρικὴ κλπ.) εἰς 3456 δελτία.

2. Εἰς τὴν *Ἑθνικὴν Μουσικὴν Συλλογὴν* ἀπεδελτιώθησαν μουσικῶς ὑπὸ τοῦ Σπ. Περιστέρη 39 ἄσματα καὶ χοροὶ διὰ καταγραφῆς τῆς μουσικῆς αὐτῶν ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν, πρὸς δὲ καὶ 3 ἔξ ἐντύπων. Ὑπὸ τοῦ Στ. Καρακάση ἀπεδελτιώθησαν ἐκ τοῦ μουσικοῦ χειρογράφου καταγραφῆς μελωδιῶν τῶν ᾠσμάτων καὶ τῆς μουσικῆς τῶν χορῶν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν 154 ἄσματα πρὸς ἀρχειακὴν κατάταξιν αὐτῶν, πρὸς δὲ ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ ἀντιγραφὴ ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου κειμένων ᾠσμάτων ἠχογραφηθέντων κατὰ τὰς ἀποστολὰς τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ τοῦ Ἀρχείου.

3. Εἰς τὴν *ἀρχειακὴν κατάταξιν* λαογραφικῆς ὕλης μετὰ σχετικὴν ἐπεξεργασίαν ἠσχολήθησαν: α) εἰς τὸ Ἀρχεῖον ᾠσμάτων οἱ Δημ. Πετρόπουλος καὶ Στέφ. Ήμελλος, κατατάξαντες 326 ἄσματα (Δημ. Πετρόπουλος 52, Στ. Ήμελλος 472). Ὁ δεύτερος ἐτοποθέτησεν ἔτι εἰς τὸ Ἀρχεῖον καὶ 1324 κατατεταγμένα ᾠσματα. β) εἰς τὸ ἀρχεῖον παροιμιῶν 1) ὁ Δημ. Λουκάτος, ὅστις κατέταξε κατὰ λήμμα 16370 παροιμίας καὶ γνωμικά, ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ Ἀρχεῖον ἐκ τούτων 4302, ἀπεδελτίωσε δὲ καὶ 403 καὶ 2) ὁ Στέφ. Ήμελλος, ὅστις ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ ἀρχεῖον ἐκ τῆς ὡς ἄνω κατατεταγμένης ὕλης 11194 παροιμίας καὶ γνωμικά· γ) εἰς τὸ ἀρχεῖον λοιπῆς λαογραφικῆς ὕλης, ἥτοι τοῦ ὕλικου βίου, ἐθίμων, δοξασιῶν, παραδόσεων κτλ. ὁ Δημ. Οἰκονομίδης, ὅστις κατέταξε σχετικὴν ὕλην.

Γ'. *Δημοσιεύματα*: 1) Εἰς τὴν ὑπὸ παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν *Ἐκλογὴν δημοδῶν ᾠσμάτων* εἰργάσθησαν εἰδικῶς ὁ διευθυντὴς Γ. Κ. Σπυριδάκης, ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν σύνταξιν ὑπομνημάτων εἰς ἀκριτικὰ ἄσματα καὶ εἰς ἐπιθεώρησιν τῆς γενομένης σχετικῆς ἐργασίας εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν κλέφτικων τραγουδιῶν. Τῆς Ἐκλογῆς ταύτης ἤρξατο ἡ δημοσίευσις, ἐκτυπωθέντων τῶν 2 πρώτων τυπογραφικῶν φύλλων.

2) Εἰς τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν: α) *Ἀπανθίσματος παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν* ἠσχολήθη πρὸς σχετικὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀρχείου δι' ἀντιπροσωπευτικῆς ὕλης, ὡς ἄνω, ὁ συντ. Δημ. Λουκάτος καὶ β) *Μουσικῆς Ἐκλογῆς* ἠσχολήθη ὁ μουσικὸς Σπ. Περιστέρης, ὅστις ἐπέλεξε 44 ἄσματα ὡς κατάλληλα διὰ τὴν συλλογὴν ταύτην.

3) Ἐξετυπώθη ἡ Ἑπετηρὶς τοῦ Ἀρχείου, τόμ. Θ'—Ι' διὰ τὰ ἔτη 1955—57

καὶ ἤρξατο ἡ ἐκτύπωσις τῶν τόμων ΙΑ' - ΙΒ' διὰ τὰ ἔτη 1958-59. Εἰς τὸν ὥς ἄνω διπλοῦν τόμον Θ'-Ι' (1955-57) ἐδημοσιεύθη ἡ λαογραφικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1921 - 1938, συνταχθεῖσα ὑπὸ τῶν Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ Δ. Β. Οἰκονομίδου.

Δ'. Εἰς τὴν **Βιβλιοθήκην** τοῦ Ἀρχείου εἰσῆχθησαν 134 τόμοι ἢ φυλλάδια δημοσιευμάτων αὐτοτελῶν, περιοδικῶν ἢ ἀνατύπων (ἀριθμ. εἰσαγ. 2884 - 3016). Ἐκ τούτων 24 προέρχονται ἐξ ἀγορᾶς, 13 ἐξ ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἑπετηρίδα τοῦ Ἀρχείου, 43 ἐκ δωρεᾶς τῆς Ἑλβετικῆς λαογραφικῆς Ἑταιρείας ἐν Βασιλείᾳ, 5 ἐκ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίσης ἐκ δωρεῶν: τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν 1, Service des Echanges Intenat. 1, Μουσ. Ἐθνολ. καὶ Προϊστορ. τοῦ Ἀμβούργου 1, Νομαρχίας Φθιώτιδος 1, Ὑπουργ. Προεδρ. Κυβερνήσεως 1, Δωδεκανησιακῆς Λαογραφ. καὶ Ἱστορικ. Ἑταιρείας 1, Λαογραφικοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου 1, Ἑνώσεως Σμυρναίων 1 καὶ ὑπὸ συγγραφέων 42 φυλλάδια.

Ε'. Τὰς συλλογὰς λαογραφικῆς ὕλης καὶ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ἐχρησιμοποίησαν ἐπιστημονικῶς ἡμετέροι καὶ ξένοι ἐρευνῆταί, ὥς καὶ Ὁργανισμοί. Οὕτως ἐχορηγήθη μουσικὴ ἐπὶ ταινίων μαγνητοφώνου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Γενικὴν Ἐνωσιν Κῶων Δωδεκανήσου «Ὁ Ἐπικράτης». Ἐπίσης ἐστάλη κατάλογος δίσκων ἑλληνικῆς δημώδους μουσικῆς εἰς τὴν National Federation of Music Societies εἰς Λονδὶνον κτλ.

Σ'. **Επιστημονικὰ Συνέδρια**: α) Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκης, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Comité National Roumain, μετέσχε τῆς εἰς Σινάϊαν τῆς Ρουμανίας ἀπὸ 12 - 21 Αὐγούστου 12ης ἐτησίας συνόδου τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῆς δημώδους μουσικῆς. Οὗτος ὠμίλησε τὴν 16ην Αὐγούστου περὶ τῆς ἐκτελουμένης ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχείῳ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ εἰδικώτερον ὥς πρὸς τὴν δημώδη μουσικὴν, ἐπεξήγησε δὲ διάφορα σημεῖα τῆς ὁμιλίας του διὰ παρουσιάσεως σχετικῆς μουσικῆς ἐπὶ ταινίας μαγνητοφώνου (βλ. σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 34 (1959) σ. 478)¹. β) εἰς τὸ συνέλθον εἰς Κίελον καὶ Κοπεγχάγην ἀπὸ 19 - 29 Αὐγούστου Διεθνὲς Συνέδριον τῶν ἐρευνῆτῶν τῶν λαϊκῶν διηγήσεων μετέσχεν ὁ συντ. τοῦ Ἀρχείου Δημ. Πετρόπουλος. Οὗτος προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: Märchenelemente in den griechischen Heldenliedern (Kampf zwischen Vater und Sohn). Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκης, κληθεὶς εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο καὶ δηλώσας συμμετοχὴν, δὲν κατέστη τέλος δυνατόν νὰ μετάσχη τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1959

Ὁ Διευθυντὴς
Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

¹ Βλ. καὶ Journal of the International Folk music Council, vol. XII (1960) σ. 75-76.